

SÖDERBYBLADET

Nr 2 Årgång 8 Februari 2008

ISSN 1459-8493

Utgivare: Södra Vallgrund byaråd rf

UFH INFORMERAR

En friluftsdag

ordnas i samarbete med Byarådet och Understödsföreningen för skolan **söndagen den 17.2 kl. 13 – 16 vid skolan**. Kom gärna med sparkstötting. Det blir olika vinterlekar och sen kan man njuta av varm korv, kaffe och varm saft. Vi skrinna om vädret tillåter.

UF Havsbandet håller **årsmöte torsdagen den 21.2 kl. 18.30 i Uf-lokalen**. Alla välkomna!

Öppet hus ordnas inte på sportlovet. **Nästa öppet hus blir 12.3 kl. 18 – 19.30**.

Onsdagen 20.2 från kl. 18.30 ordnas en sällskapsspelkväll vid lokalin. Det är öppet för alla åldrar. Ta med egna spel eller spela de som finns i lokalin.

Kom och se **nya me & i – vårkollektionen lördagen 8.3 kl 14 – 16 i lokalin**. Shoppa coola och trendiga kläder både till barn och vuxna.

Av de 20 personer som deltog i vår aktivitetsundersökning drogs Lene Back till vinnare av presentkortet värt 30 euro till Handlin. Styrelsen gratulerar!

Styrelsen för UFH

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

Södra Vallgrund Byaråd r.f. håller årsmöte söndagen den 16 mars kl.17.00 på uf-lokalen.

Alla välkomna!

MARTHA-HÄLSNINGAR

Visst lever vi och mår, stundom bättre, någon gång sämre.

Vi hade årsmöte den 23 januari. Då möblerade vi om i styrelsen och det gav en hoppfull puff framåt. Nu orkar vi igen!

Såhär ordnade vi det: Ordförande Inga Stolpe, viceordförande Inga Doktor, sekreterare Lisa Nykvist, vice sekr. Rachel Lindgrén, kassör

Margareta Hjerpe, vice kassör Ann-Maj Westerland.

Övriga styrelsemedlemmar är: Bernice Smeds, Sigbritt Lund, Margareta Söderlund. Suppleanter: Lene Back och Ulla Westman. Lisa Berg ordnar upp kaffekockarna för marthamötena. Kaffet är viktigt!

Tre nya medlemmar har vi fått under året. Vilken glädje! Vi har också en lotterikommitté som sörjer för att vi får in pengar för nödvändiga utgifter. Det är främst Bystugan som vi förvaltar. Där har vi grundvärme påkopplad som drar ström som kostar. Just nu pågår ett lotteri. Om du möter listan, köp då lotter! Vinsterna är många.

Tänk hur lyckliga vi alla får vara som bor i en levande by! Vi har grannar som är vänner! Skolan som rymmer glada barn och positiva lärare! Butiken – en pärla – med tjänstvillig betjäning och goda varor. Tack! Ja – överallt möter vi människor som är viktiga! Vi hinner inte alltid tala med varandra men vi kan väl vinka och visa: Här är jag! Vi är många!

Tillsammans kan vi!

Tycker Marthorna / Inga Doktor.

NY FLASKRETURAPPARAT PÅ HANDLIN

P.g.a. att nya dryckesflaskor, s.k. återvinningsflaskor, har kommit ut på marknaden och Tomra inte uppdaterar de gamla flaskreturapparaterna, har vi investerat i en ny dito. Eftersom den nya apparaten inte har samma kapacitet som den gamla kommer vi att ha den gamla i bruk så länge som vi får service på den. I fortsättningen skall man alltså returnera pantflaskor enligt följande:

Lägg i NYA flaskreturapparaten:

- BURKAR, både pant och icke pantburkar (från tax-free och utlandet)
- NYA PLASTFLASKOR – känns igen på den 5-uddiga botten och att de är märkta med panten i euro (0,10; 0,20 eller 0,40)

Lägg in dem i apparaten med streck-koden uppåt, vänta på att ljuset tänds inne i flaskreturbehållaren innan du lägger i nästa!

Lägg i GAMLA flaskreturapparaten:

- Alla ÅTERFYLLNADSFLASKOR (glas och plast)

Vin- och spritflaskor skall föras till Alko eller läggas i glasuppsamlingskärnen vid ekopunkterna. Pantlösa saft- och ciderflaskor skall slängas i köksavfallet hemma. Var uppmärksamma på dessa flaskor för i framtiden blir allt fler av dessa pantbelagda!

Lämna in returflaskorna så rena och tomma som möjligt så hålls tamburen också ren och snygg.

VÄLKOMMEN PÅ
FLASKRETURINLÄMNING !

Handlin / Birger Sebbas

Replot FBK ungdomsgrupp

Välkommen med i ungdomsgruppen om du är intresserad och född mellan 1992-1996. Vi samlas vid Vallgrund Brandstation 6 mars kl 19:00. Anmäl ditt intresse till Johan gsm nr 0505547902 eller Valdemar gsm nr 0500177964. Tack vare bidrag från Korsholms kommun och Sparbanksstiftelsen har vi nya skyddskläder, som kan beskådas på vår hemsida. Googla replot fbk så hittar du eller på adressen <http://www.korsholmsskargard.fi/index.php?tocID=399&sprak=swe>

Johan Yrjas

STYRELSEMÖTE 9.10.2007

Södra Vallgrunds Byaråd r.f

Under mötet diskuterades bl.a följande punkter:

Sommaröhallen

- * Försäljningen är bra även detta år.
- * Flera bakare ryms med och hantverkare med produkter för "impulsköp".
- * Önskan om att de aktiva och duktiga dragarna fortsätter sin verksamhet.

Orienteringsfestivalen

- * Festivalen lyckades bra och IF Femman var mycket nöjd med arrangemanget.
- * Händelsen var en positiv sak för hela byn.
- * Kartor över området finns till försäljning vid Sommaröhallen.

Naturstigen

* Skyltarna till stigen har inte kommit, trots att de borde vara färdiga.

* Någon typ av information om Fortområdet och Jättegrytan borde skrivas ner för allmänheten.

Simstranden

* Tack vare talko-krafter har det hänt mycket vid stranden. Vi tackar gänget som ställer upp!

* Området är byggt i samfällighetens namn och verksamheten kan tänkas att drivas av Byarådet.

* En officiell invigning av sundet och stranden borde planeras.

Marthastugan

* Marthorna är rädda att stugan går till förbundet ifall föreningen upplöses. Marthornas vilja och önskningar bör beaktas när det gäller stugans framtid.

Enligt uppdrag Minna Aro

BYAVAKTMÄSTARE

Behöver du hjälp med

- Ute- och inarbeten
- Snöplogning

Kontakta Harry Reini, Sommarösvägen 408
Tel 045 - 6505548

BRAILLÖR 2007

Margareta Öster utsågs den 19 januari till Finlands Svenska Synskadades brailör för år 2007.

Motivering: *Margareta Öster är en person som visat ett föredömligt stort intresse för att lära sig punktskrift och genom idog förkovran uppnått en god läshastighet. Hon framstår som en lysande förebild för alla vuxensynskadade som går in för att lära sig läsa och skriva punktskrift.*

Punktskriftalfabetet uppfanns av en man som hette Luise Braille.

Genom denna tidskrifts redaktion gratuleras Margareta till utmärkelsen.

Börje

SÖKES

Finns det någon som har Ultima Thule mattalrikar (diameter 25 cm) och kan tänka sig att sälja dem till mig? Vänligen kontakta

Monika Nissander 040 – 5867958.

KÖPES

Finns det någon som har en gammal innerdörr med tillhörande karm liggande någonstans? Den skall vara högerhängd med max mått 190 x 90 cm. Den skall ha tre speglar (en stor upptill, en liten i mitten och en mellanstor nertill). Vänligen kontakta Mariella Gull

tel. 3527834 eller 050-5856696.

SKOLOR I VALLGRUND

Fortsättning på Josef Lindgréns skolhistorik

Sammandrag

Dokumentationen gällande Vallgrund folkskola blir rätt kortfattad. Protokollböcker och andra arkivalier har förkommit. Endast en kassabok för hela perioden finns kvar.

Åkerbloms dagböcker från skolans fyra första år har varit till god hjälp för utarbetandet av denna historik. Likaså har de uppgifter som finns i Replot Historia sidorna 215 - 218 gett värdefull bakgrundsinformation. Där framgår bl.a. vilka problem den frivilliga skolgången kunde medföra. Flickorna besökte skolan oregelbundet eftersom de ofta behövdes i hemarbetet. Av elevantalet de 19 första åren var 63 % pojkar, resten flickor. En stor del av eleverna avbröt skolgången varför endast drygt 60 % av eleverna erhöll avgångsbetyg.

Någon personal förutom lärarna fanns inte vid skolan. I tur och ordning sågade och klöv eleverna ved, bar in veden, eldade i kakelugnarna och städade skollokaliteterna efter skolans slut.

De som var i tur att elda, skulle kalla vintermorgnar vara på plats i god tid. En del elever hade över 5 km skolväg och föret var ofta uruselt. Snöplogning förekom sällan. De smala vägarna hade stengården på båda sidor som samlade snö. Barnarbete förekom den tiden så allmänt att varken lärare, föräldrar eller barn reagerade negativt mot kroppsläroarbetet i skolan. Det så att säga ingick i utbildningen.

Matsäck hade alla elever med. Kokad mat bjöds varken i Vallgrund folkskola eller i andra skolor.

Delning av Vallgrund folkskoldistrikt

År 1917 hade elevantalet vid Vallgrund folkskola stigit till 67 och en andra lärartjänst hade inrättats. I skolhuset fanns endast ett klassrum varför slöjdsalen måste tas i bruk som klassrum. Lärare Hellstrand fäste stor vikt vid slöjdundervisningen. Han var en skicklig slöjdare och ville inte åsidosätta den färdigheten.

Redan tidigare hade elevantalet avsevärt överstigit 50 som ansågs som ett absolut maximum för en lärare. Situationen vid skolan var ohållbar på grund av utrymmesbrist. En tillbyggnad av skolan kunde man inte enas om.

Södra Vallgrund-borna hade tydligen i ett tidigt skede gått in för att lösa utrymmesbehovet genom delning av Vallgrund skoldistrikt. De ville bygga ett eget skolhus i centrum av Södra Vallgrund. I Södra Vallgrund folkskolas arkiv finns en förteckning, uppgjord av Hellstrand, över barn i Södra Vallgrund födda åren 1905 –1922. Listan stöder teorin om att en egen skola i Södra Vallgrund var aktuell redan år 1914. I förteckningen finns noggranna uppgifter om barnskolans tomt i Södra Vallgrund. Dessutom finns antecknat ”frivillig” för barn som föräldrarna ansåg skulle gå i folkskola (i Södra Vallgrund) och barnskola för de barn som endast, enligt målsmannens vilja, endast skulle gå i barnskola. Då Hellstrand undersökte intresset för folkskola i Södra Vallgrund, år 1914, tog han som första åldersgrupp med de barn som var 9 år gamla. De skulle då i normala fall börja i folkskolan.

Under första världskriget kunde inte planerna på en egen skola i Södra Vallgrund realiseras. Hellstrand måste vänta i 10 år innan planerna på ett bättre och rymligare skolhus kunde fås till stånd.

Delning av skoldistrikt på grund av läropliktslagen förekom allmänt i Österbotten. Sedan de kyrkliga barnskolorna indragits och ersatts med lägre folkskolor (s.k. småskolor) ansågs skolor med tre lärare vara ett ideal. Undervisningsgrupperna blev: lägre folkskola klass I – II, högre folkskola klass I – II och III – IV.

Elevantalet i Vallgrund distrikt skulle efter läropliktens genomförande ha krävt minst tre lärare i högre folkskolan. Två klassrum, två lärarinnebo-städer och mycket större tamburtrymmen hade varit av nöden. En fördel med skolbygge i Södra Vallgrund var att lägre folkskolan kunde inrymmas i det nya skolhuset.

År 1923 beslutade kommunfullmäktige i Replot enhälligt uppgöra förslag till ny distriktsindelning

för folkskolorna. Vallgrund folkskoldistrikt delades i ett Norra Vallgrund folkskoldistrikt och ett Södra Vallgrund folkskoldistrikt. Skolstyrelsen fastställde distriktsindelningen samma år.

Josef Lindgrén

VATTENFÖRSÖRJNINGEN I REPLÖT OCH BJÖRKÖBY

Fortsättning från föregående nummer

Kommunsamgångsfrågan

Denna hade nu avancerat så långt att kommunstyrelsen beslöt tillsätta en kommitté gemensamt med Björköby med tanke på ett gemensamt vattenbolag för båda kommunerna, med undertecknad som sammanställare.

Efter snabba beslut gavs redan våren 1972 ing. byrå Radioplan i Vasa uppdraget att utföra en preliminär plan för verkställande av vattenförsörjningen i Replot och Björköby.

Kartor med inritade förslag till ledningsdragningar samt en preliminär kostnadsöversikt blev resultatet.. Kostnadsförslaget slutade på totalt 1.343.000 mk. I denna ingick inga kostnader för vattentag eller reningsverk eftersom vatten skulle tas från fastlandet. Ej heller vatten till Brändövik eller Söderuddensområdet p.g.a. det låga intresset vid enkätförfrågan. Observera också att inga kostnader för grundundersökningar fanns medtagna i kostnadsförslaget.

År 1973

Vid kommunsamgången lades planerna på is tillsvidare men de fanns inskrivna i samgångsavtalet och aktualiserades på nytt år 1975.

Angående vidare utveckling och resultat finns inskrivet i Korsholms historik, "Ett vrängt och svårt folk", utgiven år 2000, i samband med kommunens 650 års jubileum.

Sammanfattning

För den beskrivning av händelseförloppet som gjorts har tagits som stöd för minnet, datum från kommunstyrelseprotokollen fram till 31.12.1972.

Kommunstyrelsens ordförande Josef Lindgrén var med ända från 1965 och drev envetet frågan om vattenförsörjningen i skärgården och fungerade även som det nybildade bolaget Replot-Björkö vatten ab:s ordförande fram till detta övergick i Korsholms kommuns ägo.

Vi kan dock i efterhand konstatera att sällan har något bolag startats med sämre odds. Statistiskt fanns endast 120 – 160 anslutningar som underlag, som vid dags dato överstiger 600 anslutningar. En ny brunn har grävts intill den första, så att vatten tas växelvis från dessa, dessutom har reningsprocessen förbättrats

och reningsverksbyggnaden förstorats. Ytterligare har en krisvattenledning byggts från fastlandet.

Men det måste ovillkorligen erkännas att vägen från 1968 till 1982 var både krokig och lång. Dessutom blev inledningen ovanligt dramatisk och som kunde ha tagit en ända med förskräckelse.

När Solf Gräv och Schakt inledde brunnsgrävningen där vi provpumpat och uppgjort vattenförekomstdiagram händer följande:

- När grävmaskin grävt ner till sex meters djup var det stopp. Leran var hård som betong.
- Budet går till Vattendistriktet, här finns inget vatten!
- Planeraren på Antti Viitakoskis byrå i Vasa kontaktades och han i sin tur börjar fundera på en enkel biljett till fjärran land.
- Undertecknad kommer till ämbetshuset och meddelas redan i aulan att inget vatten finns där brunnen skall grävas.
- Kontaktar Vattendistriktet.
- Vattendistriktet ställer frågan, hur är det möjligt? Har vi blivit förda bakom ljuset?
- Eftersom undertecknad gjort diagrammen samt handhaft provpumpningen gäller det att snabbt ta sig till Björköby och hoppas att provpumpningsröret med bottenventil hänger kvar i trädet bredvid brunnsröret.
- Noterar att färjan kör ovanligt sakta.
- Framme i Björköby. Till all lycka har man grävt intill brunnsröret, plaströret hänger kvar i trädet.
- "Hödu", säger platsbyggmästaren, "e ji no skarpan än hunddy...tennar, å int na vatn!"
- Snabbt ner med pumpröret med bottenventil och några pumptag, så rinner vattnet över kanten. Nästan som då Moses slog på klippan.

Följande dag placeras en sprängladdning nere på botten. Resultatet blir att vattnet väljer upp så snabbt att det blir bråttom att få grävmaskinen upp ur gropen. Starten var räddad.

För de som ytterligare vill studera protokoll och skrivelser finns allt bevarat i kommunens arkiv. Intressant vore ju att studera statistik över antalet anslutna i förhållande till totala antalet hushåll samt övriga inrättningar som är anslutna till nätet. Och sålunda få fram överensställelsen med uppgjorda planer och målsättningar. Vi kunde redan år 1982 konstatera att vi uppnått målsättningen för antalet anslutningar för år 2000.

Kurt Norrgård, tidigare vd för vattenbolaget.

SÖDERBYBLADET

Redaktör: Börje Anderson
Lotsvägen 2, 65930 Södra Vallgrund
Tel. 06-3527758, GSM 050-5917958
E-post: borje.anderson@netikka.fi

Redaktionssekreterare: Hans Söderlund
Sommarösvägen 442A
65930 Södra Vallgrund, tel. 06-3527586

Nästa blad, nr 3 utkommer omkring vecka 12.